

Nr 321.

Av herr Öhman m. fl., angående vidgade befogenheter för militär-
manskap i avseende å organisation m. m.

Arbetarklassen är och måste vara en svuren fiende till den kapitalistiska samhällsordningen, där den härskande klassen besitter produktionsmedlen och naturrikedomarna, vilket gör det möjligt för dem att för sina intressen exploatera såväl naturrikedomarna som den mänskliga arbetskraften. Kampen mot det kapitalistiska samhället medför också kamp mot den militärmakt det skapat till sitt försvar. Därför har den klassmedvetna arbetarklassen i alla kapitalistiska länder till sin paroll: "Inte en man, inte ett öre till den borgerliga militarismen." Den inställning, som ligger uttryckt i dessa ord, har alltid varit den mot förtryck och utsugning kämpande arbetarklassens.

I fullt medvetande om att den borgerliga militarismen är oupplösligt förenad med det kapitalistiska samhällssystemet, ser dock det kommunistiska partiet såsom bärare av arbetarklassens intressen en viktig uppgift i att samtidigt som det för kampen för det borgerliga samhällets störtande och dess militarisms förintande kämpa för militärmanskapets politiska och ekonomiska intressen.

Vi tillåta oss därför i det följande anföra några förhållanden inom det "demokratiska" Sveriges armé och flotta, i vilka vi kräva ändring.

Trots den omskrutna demokratien lever manskapet inom armén och flottan under förhållanden, som påminna om slaveriet och feodalismen. Det är berövat alla de mest elementära rättigheter, som tillerkännas andra medborgare. Det är utsatt för ett oerhört andligt, politiskt och ekonomiskt förtryck. Mannen i ledet är förbjuden att samlas med sina kamrater för att diskutera de förhållanden, under vilka han lever, eller politiska frågor av betydelse för honom och hans kamrater. Han kommenderas att delta i firandet av olika högtider med politisk, i de flesta fall för honom motbjudande karaktär. Han får icke läsa vilken press, vilken litteratur han själv vill. Han är förbjuden att likt andra medborgare gå till aktion för förbättrande av sitt ekonomiska läge. Men för officerare och underofficerare gälla andra lagar. De få fritt organisera sig politiskt, de få fritt framföra sina politiska åsikter i tal till manskapet, för deras press och lektyr finns ingen censur, de ha rätt att organisera sig och

gå till kollektiv aktion för tillvaratagandet av sina ekonomiska intressen. Rätten att organisera sig ekonomiskt och politiskt, som icke förvägras någon annan grupp samhällsmedborgare, måste också tillerkännas militärmanskapet.

Det politiska förtryck, som borgarklassen inom armén och flottan utövar mot arbetar- och småbondeungdomen, kommer även till uttryck i förbudet för manskapet att delta i arbetarklassens politiska organisationers arbete och befälets flitigt utnyttjade möjligheter att förbjuda manskapet delta i av arbetarorganisationer anordnade politiska möten. Med dessa förbud avser man, såväl som med andra liknande, att politiskt isolera arbetar- och småbondeungdomen i militärtröjan från deras klasskamrater för att lättare kunna förvandla dem till borgarklassens villiga verktyg. Arbetarklassen är inte villig att finna sig däri och kräver därför ändring av dessa förhållanden.

Utspisningen vid de flesta regementen och vid flottan är ett synnerligen sorgligt kapitel. Berättigade klagomål mot denna framföras i massor, och enda utvägen att åstadkomma en betryggande förbättring i detta förhållande är, att manskapet tillförsäkras laglig rätt att kontrollera utspisningen. Denna lagliga rätt bör även utsträckas till att omfatta kontroll över kompanikassor, varigenom manskapet blir i tillfälle att kontrollera på vad sätt de medel användas, som frändragas deras redan förut oerhört låga dagarsättning. Manskapet bör vidare erhålla laglig rätt att kollektivt framföra klagomål rörande bespisning och andra förhållanden vid lägerplatserna, såsom beträffande hygien och dylika, samt erhålla rätt att delta i utredningar. Dessa sistnämnda företagas ju f. n. av befälet, men hur ofta förekommer det icke, att uppkommande tvister av olika slag just gälla förhållandet mellan manskap och militär. Att under sådana förhållanden helt anförtro utredningen åt den ena parten — officerarna — måste verka parodiskt. För rättskänslans trygghet, åtminstone i något högre grad än vad f. n. är fallet, är ett bifall till kravet på manskapets medinflytande vid utredningar en absolut förutsättning.

I anslutning till vad vi sålunda anfört hemställa vi, att riksdagen måtte i skrivelse till K. M:t anhålla,

1) att militärmanskapet må tillerkännas rätten att inom förläggningsområden (kasernen, bivacken, fartyget) bilda de organisationer de anse erforderliga för tillvaratagandet av sina ekonomiska, politiska och övriga intressen. Det åligger vederbörande befäl att till dessa organisationers förfogande ställa erforderliga lokaler inom förläggningsområdet;

2) att militärmanskap må äga rätt att delta i arbetarklassens fackliga och politiska organisationers arbete, möten och demonstrationer;

3) att manskapets organisation må äga att välja förtroendemän för kontroll av utspisning, kompanikassor och för fram-

förande av önske- och klagomål. Organisationens förtroende-
män äga vidare rätt att deltaga i utredningar beträffande
klagomål, disciplinbrott och övriga frågor, i vilka utredningar
manskapet har intressen att bevaka.

Stockholm den 21 januari 1929.

Oscar Öhman.
Verner Karlsson.

J. P. Dahlén.
Nils Flyg.
Viktor Herou.

Aug. Spångberg.
Edoff Andersson.
